

Dizajn knjige "Leksikon Hrvatske"

Nekić, Lana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:976619>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

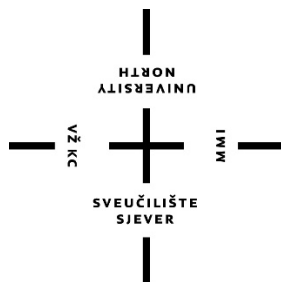
Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-13**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

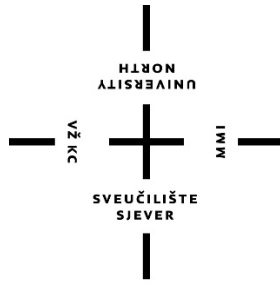
Sveučilište Sjever

Završni rad br. xxx/MED/2023

Hrvatski leksikon – Lika i Gorski kotar

Lana Nekić, 0321013378

Koprivnica, rujan 2023. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za Ime odjela

Završni rad br. 145/MED/2023

Hrvatski leksikon – Lika i Gorski kotar

Student

Lana Nekić, 0321013378

Mentor

Doc. Art. Igor Kuduz

Koprivnica, rujan 2023. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za umjetničke studije		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Medijski dizajn		
PRISTUPNIK	Lana Nekić	MATIČNI BROJ	3378/336
DATUM	4.9.2023.	KOLEGIJ	Grafičko uređivanje
NASLOV RADA	Dizajn knjige " Leksikon Hrvatske"		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	" Book design " Lexicon of Croatia"		

MENTOR	Igor Kuduz	ZVANJE	doc.art.
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. art. Iva-Matija Bitanga, predsjednica		
	2. doc. art. Andro Giunio, član		
	3. doc.art. Igor Kuduz, član		
	4. doc. art. Niko Mihaljević, zamjenski član		
	5. _____		

Zadatak završnog rada

BROJ	216/MED/2023
OPIS	Rad se bavi pregledom poznatih i manje poznatih znamenitosti Hrvatske. Sadržaji su prikazani u obliku knjige koja bi prema formi podsjećala na leksikon. Sastoji se od najpoznatijih hrvatskih kulturnih znamenitosti ali i onih malo alternativnijih, ne toliko popularnih. Sadržaj u leksikonu kodiran je istaknutom abecedom koja se nalazi uz rub knjige, i time se referira na stare telefonske imenike. Svako slovo označava novo poglavlje leksikona i određene spomenike koji započinju tim slovom. Na taj način korisnik može sam odabrati sadržaj određenog početnog slova kako bi se lakše i brže lakšeg snalaženja unutar sadržaja.

U radu je potrebno:

- istražiti povijest poznatih i alternativnih mjesta u Hrvatskoj
- definirati ciljnu skupinu i istražiti potrebitosti
- osmisliti vizualni koncept i prijelom knjige
- osmisliti sadržaj prema abecednim slovima

ZADATAK URUČEN	4.9.2023.	POTPIS MENTORA	
----------------	-----------	----------------	--

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Sažetak

Ideja završnog rada je prikazati mjesta unutar Hrvatske koja su ljudima poznata ,ali i nepoznata. Odnosno upoznati ljude s dijelovima zemlje za koja još nisu vjerojatno čuli. Prikaz tih mjesta se fokusira na jednu regiju ,to jest dvije županije , a to su Ličko – senjska i Primorsko goranska (Gorski kotar).

Također se opširnije obrađuju teme samog leksikona, regija odnosno županija koje se nalaze unutar knjige i sama izrada grafičkog dizajna i vizualnog izgleda knjige.

Ključne riječi : leksikon, grafički dizajn, knjiga

Abstract

The idea of the final work is to show places within Croatia that are known to people, but also unknown. That is, to introduce people to parts of the country that they probably haven't heard of yet. The presentation of these places focuses on one region, that is, two counties, namely Ličko-senjska and Primorsko goranska (Gorski kotar).

The topics of the lexicon itself, the regions or counties that are in the book, and the creation of the graphic design and visual appearance of the book are also covered in more detail.

Keywords: lexicon, graphic design, book

Sadržaj

1. Uvod.....	10
2. Leksikon.....	11
2.1. Povijest leksikona	12
2.2. Vrste leksikona	14
2.3. Leksikoni danas.....	15
3. Lika i Gorski kotar.....	16
3.1. Kratka povijest Like i Gorskog kotara	17
3.2. Neka od značajnih mjesta podneblja.....	18
3.3. Rekreacija i sport.....	19
4. Izvor nadahnuća.....	19
4.1. Nastanak ideje.....	19
4.2. Ideja.....	19
4.3. Proces izrade.....	21
4.4. Tipografija.....	24
4.4.1. Marion.....	24
4.5. Uvez i papir.....	25
5. Finalna verzija.....	26
6. Literatura.....	27

1. Uvod

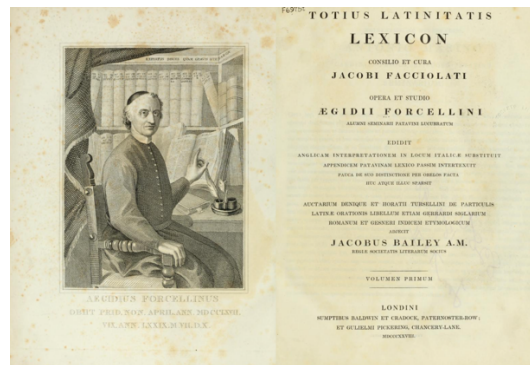
Ovaj rad prati nastanak i grafičko uređivanje mojeg prvog leksikona pod nazivom „Hrvatskih leksikon- Lika i Gorski kotar,„. Zapisi mjesta su prikazani unutar knjižice koja svojim sadržajem podsjeća na leksikon. Upotpunjeni vizualni izgled leksikona su mjesta navedena abecednim redom od a do ž, radi lakšeg pronalaska mjesta koja zanimaju čitatelja.

Kroz rad će se spomenuti nastanak i razne svrhe leksikona koja je glavna inačica ove knjige kao i povijesni dio same regije i županija koje se spominju u knjizi. Većinska posvećenost ovome radu je njegov vizualni izgled i moderniji način pisanja teksta od onog uobičajenog kakvog pronalazimo u standardnim leksikonima.

2. Leksikon

Od davnina ljudi zapisuju riječi svojeg podneblja. Kroz mnogo stoljeća kako bi riječi ostale u upotrebi ljudi su počeli zapisivati te riječi u knjige. Takav način zapisivanja riječi doveo je do prvih primjeraka osnovnih rječnika i leksikona.

Leksikon odnosno bolje poznat kao enciklopedijski rječnik a katkad samo rječnik ,dolazi od grčke riječi lexikon (vivlion) što u prijevodu znači rječnik, knjiga. Riječ se proširila u brojne jezike svijeta, a prvi naziv potječe od jednog takvog djela , „Lexicon totius latinitatis „E. Forcellinija iz 1771. godine.(1) Forcellinijevo djelo bio je među prvim leksikonima koji se bavio latinskim jezikom. Dan danas se smatra temeljnim alatom za svakog tko svoje vrijeme posveti prevođenju i pisanju latinskih tekstova. (2) Na području hrvatske najstariji leksikon je rukopisni latinski rječnik Ilije Crijevića. Napisan je 1480 godine. , i čuva se u Veneciji.

Slika 1: „Lexicon totius latinitatis“

Leksikoni su također poznati kao rječnici koji su temeljni alati u području lingvistike i proučavanja jezika. Služe kao spremišta riječi, gdje svaki pojam ima svoje značenje i kontekstualne uporabe unutar određenog jezika. Leksikoni nisu ograničeni samo na govorni jezik, proširuju se i na znakovni jezik , programske jezike , pa čak i specijalizirani žargon. Unutrašnja struktura leksikona sastoji se od pojmova koji mogu biti riječi određenog teksta, starog jezika, znanstvenog jezika kao npr. etimološki leksikon, filozofski leksikon. Ali može biti kao i informativni priručnik koji u sebi ima pregled sveukupnog ljudskog znanja ili bilo kakve opće sadržaje koji su poredani abecednim redom.(3) I na takav način omogućuju korisnicima kretanje kroz složenost jezika, od svakodnevnog komunikacije do književnih analiza ili akademskog istraživanja. Zanimljivost leksikona je što služe kao spremište riječi koje se stalno razvija tijekom vremena. Uključuje ne samo riječi nego i informacije o njihovoj upotrebi, kontekstu i kulturnom značenju.

2.1. Povijest leksikona

Povijest leksikona stara je koliko i sam ljudski jezik. Rani leksikoni često su bili jednostavni popisi riječi i njihovih prijevoda, koje su stvarali znanstvenici, pisari i leksikografi.

Drevne civilizacije, poput Sumerana i Egipćana, razvile su rudimentarne leksikone koji su pomogli u prevođenju tekstova između različitih jezika.

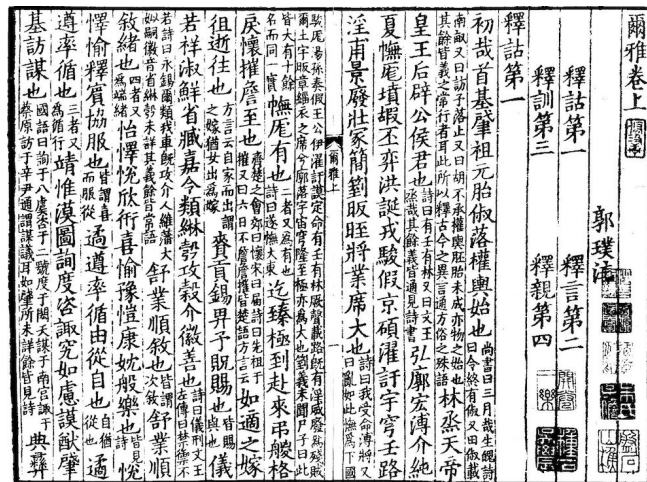
Najstariji zapisi drevnih leksikona potječu iz Mezopotamije odnosno iz Arkadskog carstva koji su se sastojali od dvojezičnih popisa riječi na sumeranskom i akadijskom jeziku ,otkriveni u gradu Eblu tj, danas modernoj Siriji. Najpoznatiji je leksikon/pojmovnik „Urra – Hubullu“, koji je bio glavni babilonski pojmovnik ili drugim riječima enciklopedija koja je iz drugog tisućljeća pr. Kr. Verzija ovog leksikona proteže se na 24 ploče. Svaka ploča označavala je popise životinja, biljaka, kopnenih vozila, zvijezda i kamenja. (4)

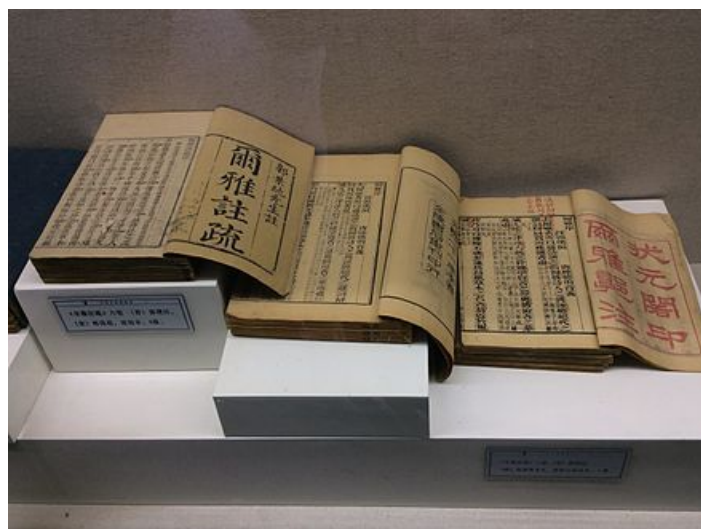
Slika 2 : šesnaesta ploča „Urra – Hubullu-a“ označava vrste kamenja , muzej Louvre

Jedan od isto tako najpoznatijih ranih kineskih leksikona je "Erya" ili „Erh – ya“. Leksikon potječe iz 3. stoljeća prije Krista i prvi sačuvani kineski riječnik. Erya je jedna od trinaest Konfucijskih klasika. Njezin autor je nepoznat , ali se tradicionalno autorstvo pripisuje nekim od Konfucijevih učenika koji su sastavili Eryu. Njezina svrha je bila da lakše razjasni značenje pojmova koji su se pojavljivali u klasičnim kineskim tekstovima. Smatra se da je „Erya“ morala biti sastavljena tijekom bivšeg razdoblja Han dinastije (206 g. pr. Kr – 8. g. n. Kr.). Njezin naslov „Erya“ označava „Pristup ispravljanju izražaja“ što znači da leksikon daje

ispravno značenje pojmova, kao što je Konfucije i naglasio u svom konceptu ispravljanja imena kako bi se postigao politički i društveni sustav koji dobro funkcionira. (5)

Slika 3: Početak Erya

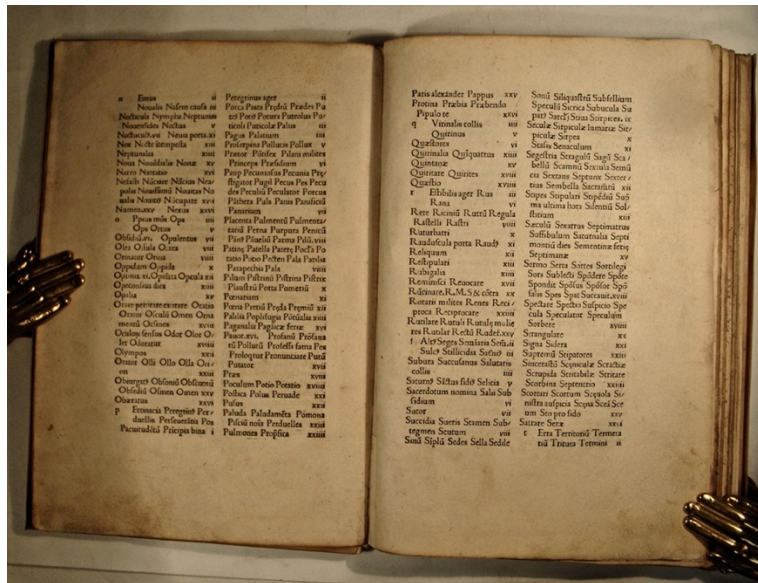

Slika 4: primjerak „Erya“ u Kineskom muzeju rječnika, Jincheng, provincija Shanxi

Grci su dali značajan doprinos i razvoj leksikona. Kako je filozof Platon zagovarao standardizirani jezik među pukom, to je dovelo do stvaranja prvog poznatog grčkog leksikona. Leksikon imena Suda ili Souda bio je masivni bizantinski leksikon iz desetog stoljeća napisan grčkim jezikom. Ima više od 30 000 unosa unutar knjige koji su izvedeni iz drevnih izvora koji su u međuvremenu bili izgubljeni. Njegov naslov dolazi od grčke riječi souda, što znači „utvrda“ ili „uporište“. (6)

Isto tako je i Rimsko Carstvo imalo udio u leksikografskim nastajanjima. Rimski učenjak, Marcus Terentius Varro, napisao je „De Lingua Latina“ ili u prijevodu „O latinskom jeziku. Od 25 knjiga sačuvano je šest. Leksikoni su sadržavali gramatiku latinskog jezika njegove

sintakse, morfologije i emitologije jezika. Leksikon je značaj po tome što je bio prvi u antičkome Rimu i jedan od najranijih pokušaja kategorizacije latinskih riječi. (7)

Slika 5: „ De lingua Latina“ , Marko Terencije Varon, 43. g.pr.Kr.

Kako su se jezici razvijali i kulture miješale, leksikoni su postajali sveobuhvatniji i sustavniji.. Danas su leksikoni evoluirali u digitalne baze podataka, mrežne resurse i specijalizirane rječnike za različita područja i jezike. Oni i dalje igraju ključnu ulogu u proučavanju jezika, prevođenju i komunikaciji, prikazujući bogatu povijest ljudskih napora da razumiju i očuvaju jezik kroz generacije.

2.2. Vrste leksikona

Leksikoni dolaze u različitim oblicima i služe različitim funkcijama. Mogu imati različite oblike, teme i sadržaje ali su bitni za učinkovitu komunikaciju. Postoji nekoliko vrsta leksikona a to su:

Prva vrsta leksikona je opći leksikon. Nastao je od zastarjelog pojma konverzacijski leksikon. Razvio se u 12 st. u Njemačkoj kako bi se zadovoljile potrebe građanstva za znanjem. Prvi takav (njemački) leksikon napisao je Johannes Hubner, 1704. godine., pod nazivom Stvarni državni i novinski leksikon. Utemeljen je prema prosvjetiteljskim priručnicima toga doba. (8)

Neki od klasičnih leksikona su jednojezični i dvojezični leksikoni. Više su nazivani rječnicima. Jednojezični leksikon se fokusira na vokabular i riječi unutar jednog jezika. Pruža

definicije o riječima, njihovom izgovoru a ponekad i primjere uporabe u govoru. Slična ,ali gotovo pa ista skupina su dvojezični leksikoni. Oni olakšavaju prijevod između dva ili više jezika, isto tako nude prijevode, definicije i uporabu za riječi iz jednog jezika u drugi.

Tematski leksikon kako i samo ime govori kategoriziraju ga određene teme. Ovakve vrste leksikona grupiraju riječi i fraze prema temama. Služe piscima, pjesnicima, akademikima,... koji istražuju određene teme.

Jedni od poznatijih leksikona su povijesni leksikoni. Njegova glavna tema je istraživanje povijesnog razvoja oblika i značenja riječi ,odnosno dokumentira evoluciju ljudskog jezika. Također opisuje vokabulare ranije faze razvoja jezika, a da uopće ne pokriva današnju upotrebu. Povijesni leksikoni prvenstveno su od interesa za proučavatelje jezika i povjesničare koji proučavaju razvoj jezika tijekom vremena. (9)

Tijekom srednjeg vijeka leksikoni su poprimili više religiozan i filozofski oblik. Tada počinje stvaranje emitoloških leksikona. Jedan od poznatijih u Europi je „Emitologija“ Izidora Seviljskog nastalog između 615. i rane 630 godine. Unutar leksikona pokušava se objasniti emitologija riječi i njezino značenje u kontekstu kršćanstva. Uz to dotiče se tema od imena Boga, terminologije zakona, tehnologije nastanka tkanina, poljoprivrede do imena gradova i rijeka, kazališne umjetnosti i posuđa za kuhanje. (10) Sama emitologija prati povijesno podrijetlo i razvoj riječi. Pruža informacije o korijenima riječi , njezinoj evoluciji tijekom vremena i kako su na nju utjecali drugi jezici.

Još jedan u nizu je pragmatički leksikon. Ova grana lingvistike istražuje „doslovna“ značenja riječi koja se mijenjaju u upotrebi. (11) Pružaju informacije o tome kako se riječi koriste u različitim društvenim situacijama, uključujući njihove konotacije i razine pristojnosti. Korisni su za razumijevanje nijansi učinkovitosti komunikacije.

Isto tako postoji i morfološki leksikon. Ova grana leksikona isto spada pod leksičku morfologiju koja je posebna vrsta morfologije i odnosi se na lekseme u jeziku. Leksikon je usredotočen na strukturu i tvorbu riječi. Sastoji se od korijena riječi, prefiksima, sufiksima i načina na koji se riječi mijenjaju kada se događaju konjugacije glagola ili deklinacije imenica. (12).

2.3. Leksikoni danas

U današnje vrijeme kada se tehnologija razvija u punom mahu i sve oko nas postaje njezinim dijelom, tako i leksikoni iz svojeg originalnog knjižnog oblika dobivaju potpuno

nove digitalne oblike. Leksikoni su i dalje kamen temeljac ljudske komunikacije i općeg razumijevanja jezika, međutim koncept leksikona se značajno razvio kao odgovor na tehnološki napredak, kulturne promjene i sve veću globalnu razmjenu ideja. Današnja tehnologija otvorila je „novu eru“ za leksikone. Novi digitalni oblik nudi ljudima više od pukih definicija samih riječi. Uz samo pružanje značenja riječi moguć je i zvučni govor, mogućnost traženja fraza, etimoloških informacija ili bilo kakvih pojmova vezanih za riječi određenog jezika odjednom. Isto tako možemo primijetiti uz naglu pojavu društvenih mreža razvoj potpunog novog sustava riječi kao npr. *emojiji*, *hashtagovi*, *internetski sleng*, koji prije nisu postojali. Takva vrsta leksikona svakim danom se neprestano razvija i prilagođava online komunikaciji.

3. Lika i Gorski kotar

Lika i Gorski kotar dva su slikovita i poviješću bogata područja u Hrvatskoj. Poznati su po svojim prirodnim ljepotama i kulturnoj baštini. Ovo područje geografski je specifično jer osim što ima popularni planinski masiv Velebit uz to se u blizini nalazi izlaz na more zbog čega je često stajalište turista ali i domaćeg stanovništva.

Lika je poznata po tome što je goranska regija koja je okružena gorskim lancima a to su: Velebit na južnoj strani, Velika Kapela na zapadnoj strani, Mala Kapela na sjevernoj strani i Lička Plješivica na istočnoj strani. Cijelo područje Like karakterizira se kao planinska zaravan koja je podijeljena s manjim planinskim lancima u nekoliko cjelina. (13) Jedna od najpoznatijih atrakcija je Nacionalni park Plitvička jezera. Park je poznat po svojim jedinstvenim slapovima, čistim jezerima i bujnom zelenilu. Smještena je u srcu zemlje, i može se pohvaliti svojim prekrasnim krajolikom koji uključuje guste šume, nacionalne parkove, mnoštvo rijeka i jezera, planinske lance i raznolikost biljnog i životinjskog svijeta.

Slika 6 : Plitvička jezera

Slika 7 : Bijele i samaračke stijene

Uz Lici se isto nalazi i popularan Gorski Kotar koji se isto naziva zelenim srcem hrvatske. Smješten je u središnjem dijelu zemlje i povezuje Kvarnersko primorje s Panonskom nizinom. (14) Ovo područje isto karakteriziraju šume, surove planine i klima. Jedno od poznatih odredišta je Nacionalni park Risnjak. To je strogi rezervat Bijele i Samarske stijene. Kroz cijeli Gorski kotar protežu se sela koja sa svojim šarmantnim drvenim kućama pridonose rustikalnom ugođaju. I na takav način se mogu doživjeti autohtoni načini života i običaji stanovništva.

3.1. Kratka povijest Like i Gorskog kotara

Povijest Like i Gorskog kotara, zanimljiva je priča o naseljavanju, borbama i otpornosti kroz stoljeća.

Postoji više legendi kako je Lika dobila svoje današnje ime. Jedna tumačenje tvrdi da naziv dolazi od grčke riječi „likos“, što znači vuk. Drugo tumačenje govori da je naziv vezan za antička vremena i da je nastalo od latinske riječi „lacus“, što označava jezero. Posljednja legenda i jedna od starijih govori o dvije sestre koje su u nasljeđe od svoga oca dobile dio zemlje koju mi danas nazivamo Likom i Krbavom. Jedna sestra je bila bolesna i odlučila je putovati kako bi sebi pronašla lijek. Tako je pored jednog sela naišla na vodu i popila ju. Nakon nekog vremena opazila je da joj se zdravlje poboljšalo. Odlučila je tu rječicu nazvati „lik“. Zbog toga je kasnije cijela zemlja dobila ime Lika. Povijest Like seže još u antičko doba. Razna plemena, uključujući Ilire i Kelte, naseljavali su regiju. Rimsko Carstvo kasnije je proširilo svoj utjecaj, ostavljajući za sobom ceste i utvrde. (15)

Gorski kotar prvi put se javlja sredinom 16. stoljeća. Početkom 18. stoljeća nije imao prometnice i nije bio toliko poznat. Na starim karta bio je označen kao lat. „Hortus diabolicus“ ili u prijevodu „vražji vrt“. Prvi feudinci na tome području su bili knezovi Krčki. U 14. stoljeću Frankopani su uspostavili trgovačke veze i zbog toga su počele nastajati putne postaje. I od takvih postaja kasnije će se razvijati naselja. 1778. godine Marija Terezija osnovala je Severinsku županiju. Županija se sastojala od tri kotara: primorski, krupski i goranski. Za vrijeme Napoleona Gorski kotar dobio je svoje prve škole i nove ceste.

3.2. Neka od značajna mjesta podneblja

Značajna i povijesno bitna mjesta u Lici i Gorskom kotaru ima mnoštvo.

Jedno od značajnijih mjesta u Lici su selo Smiljani. Selo se nalazi nedaleko od grada Gospića. Smješteno je podvelebitskom dijelu središnje ličke zavale, na zapadnom rubu Ličkog polja podno Krčmara. Smatra se da je prema legendi selo dobilo ime prema smilju, cvijeću koje je nekad tamo raslo. Smiljani su ušli u svjetsku povijest zahvaljujući tome što se u njemu rodio Nikola Tesla. U čast njemu izgrađen je memorijalni centar. Unutar memorijalnog centra nalazi se njegova rodna kuća i crkva. (17)

Nacionalni park Sjeverni Velebit značajan je zbog svojih krških fenomena. Nalazi se u blizini grada Senja. Zbog svojeg zemljopisnog položaja nalazi se pod izravnim utjecajem tri klime: kontinentalne, alpske i mediteranske. Unutrašnjost parka obuhvaćaju botanički rezervat „Visibaba“, šumski rezervat „Borov vrh“, strogi rezervat Hajdučki i Rožanski kukovi i Lukina jama jedna od najdubljih jama na svijetu. (18)

Grad Senj značajan je po tome što je najstariji grad na Jadranu. Glavni simbol grada je tvrđava Nehaj koja je sagrađena 1558. godine. Senjski uskoci branili su grad od stranih osvajača odnosno Turaka i Mlečana. Uz to grad je poznat po tome što je postao središte glagoljaške pismenosti. Grad je svoju prvu tiskaru dobio 1494. godine gdje se izdao prvi Misal po zakonu rimskog dvora. (19)

Plitvička jezera su svjetski poznati nacionalni park. Smještena su u istočnom dijelu Like, između planina Mala Kapela i Ličke Plješivice. Njezina jezera nalaze se na visokoj nadmorskoj visini unutar planinsko-šumskog ambijenta. Spadaju pod najstariji park u Hrvatskoj. Sastoje se od 16 jezera koji su povezani slapovima. (20)

Drugi najpoznatiji Nacionalni park je Risnjak. Park je bogat šumama i unutar njega stanište su pronašle tri velike zvijeri kao što su ris, medvjed i vuk. Zbog vrlo različitih klimatskih i geoloških faktora na području su se nastanile raznolike vrste flore i faune.

Lika i Gorski kotar prepuni su zanimljivih špilja i jama koje pružaju fascinirajuće poglede u zemaljska podzemna čuda. Ove podzemne formacije, koje su formirane geološkim procesima kroz milijune godina, tvore zapanjujuće prirodne prostore.

Unutar Like nalaze se poznate Cerovačke špilje u blizini Gračaca. Ime su dobile po željezničkoj postaji Cerovac. Poznate su po tome što su najveće nalazište pećinskog medvjeda. Uz to isto jedne od poznatijih su Baraćeve špilje u blizini Rakovice. Zanimljive su zbog svojih krških speleoobjekata i siga i pronalaska najstarije brončane ogrlice iz srednjeg vijeka. (21)

3.3. Rekreacija i sport

U zadnjih nekoliko godina Lika i Gorski kotar unaprijedile su svoje sportske, ali i rekreacijske aktivnosti. Ljudi uz to što dolaze zbog prirodnih ljepota, isto tako traže raznolike vrste sporta ili rekreacije. Lika i Gorski kotar nude raznolike vrste sporta kroz cijeli godinu što isto privlači ljude cijelog svijeta. Planinski predio Gorskog kotara i Velebita u Lici omogućuju raznolike vrste planinarenja. Staze vode do vrhova poput Velebita, Risnjaka, i mnogih drugih, s čijih se vrhova pružaju panoramski vidici. Jedan od zadnje vrijeme sve popularniji je biciklizam. Gorski kotar krasi mreža biciklističkih staza. Bilo da se radi o ležernoj vožnji kroz omanja sela ili adrenalinskom spustu, regija nudi raznolike vrste biciklističkih staza čak njih 33. Još popularnije vrste sporta su oni na vodi. Sve od vožnje kajaka, kanua pa do raftinga na rijeci Kupi i Uni koji je najpopularniji sport dviju regija. Mogućnosti sporta i rekreacije u Lici i Gorskom kotaru zadovoljavaju široki raspon interesa za sve ljubitelje sporta.

4. Izvor nadahnuća

4.1. Nastanak ideje

Razmišljajući dugo o ideji i samoj temi završnoga rada, cilj mi je bio prikazati nešto potpuno novo. Razmatrajući sveukupne zadatke kojima sam se bavila kroz godine na fakultetu, ali i srednjoj školi odlučila sam sama sebi zadati zadatak koji je potpuno različit od svega što sam radila. Razmišljanja su me dovela do toga da je najbolje osmisliti temu kojom se još do sad nisam bavila i kroz nju naučiti i na neki način samostalno razviti rad kao bi se što bolje upoznala s više grana unutar grafičkog dizajna. „Mnogo je stvari koje je teško dizajnirati lako učiniti.“ (S. Jackson).

4.2. Ideja

Razvoj ideje trajao je neko određeno vrijeme. Sami put do krajine zaključne ideje proizašao je od sasvim drugih razmišljanja. Kada sam započela s osnovnim razmišljanjima o ideji što i kako bih mogla prikazati, misli su me odvele sasvim drugdje. Prva ideja za temu mi je bila slikovno prikazati grad Zagreb. Odnosno prikazati Zagreb iz alternativnog kuta. Sama tema sastojala se od prikaza grafita koji se nalaze svugdje po gradu, i koje su njihove funkcije i razlike. Ukratko prikazati ulični jezik koji je nacrtan na zidovima, ali većini ljudi ne jasan i

reproduciran kao vandalizam i „šaranje“ većinu vremena. Ali nakon dugog razmišljanja shvatila sam da možda i nije najbolja tema jer se u njoj ne mogu toliko izraziti i iskušati nešto potpuno drugačije.

Zaobišavši prvu ideju odlučila sam potpuno promijeniti smjer. Nakon mjesec dana promišljanja odlučila sam se za izradu leksikona. Listajući starije leksikone primijetila sam da svi izgledanju manje-više identično jedino se razlikuju prema naslovu i koricama knjige. Unutrašnjost leksikona isto je tako slična, nabrojanje pojmova koji imaju kratko objašnjenje potkrijepljeno pokojom slikom. Gledajući tako stare leksikone dobila sam ideju a stvaranje svoje verzije.

Ideja mi je bila napraviti „moderniji“ izgled leksikona od već postojećih. Kako svi leksikoni unutar knjiga imaju abecedu prema kojoj su pojmovi razvrstani prema nekome redu odlučila sam istim takvim pristupom popisati mjesta unutar Hrvatske. Prvo nisam znala što bih mogla navesti pod svako određeno slovo, ali sam onda došla do koncepta da bih mogla navesti sva mjesta unutar Hrvatske koja započinju određenim slovom u abecedi. Prvenstveno postaviti nazive mjesta koja su ljudima poznata ,ali i nepoznata unutar države gdje žive. Smatram da dosta ljudi (većinski mlađe populacije) i ne poznaju sva mjesta koja se nalaze unutar Hrvatske, osim naravno grada gdje žive i nekoliko gradova na moru.

Zbog tog nepoznavanja mjesta u Hrvatskoj sam se odlučila proučiti mjesta i naselja koja ljudi najmanje poznaju. Fokus mi je tada bio na Lici i Gorskom kotaru. Naravno u tim podnebljima i kada se spomenu ljudima najčešći odgovori su Plitvička jezera i još pokoje mjesto u blizini. Zato sam odlučila abecedno navesti sva mjesta koja postoje u tim dvjema županijama i namjerno u obliku leksikona. Baš zbog toga što dosta populacije ne zna za više od nekoliko mjesta u Lici i Gorskom kotaru, prikazati sva mjesta koja postoje i po čemu su poznata.

Naknadan ideja mi je bila kako olakšati korisniku koji čita takvu vrstu leksikona. Prisjetila sam se izgleda starih imenika koji su sa strane imali abecedu i kako se svaka stranica mogla zasebno otvoriti ovisno o tome čiji broj je potreban. Na takav sličan način htjela sam prikazati leksikon, ako se osoba nađe da ju zanima određeno mjesto unutar Like i Gorskog kotara ,da može na lakši način pronaći mjesto njenog interesa.

Općenita namjera ovakvog leksikona je bila da pruža korisniku lakše pretraživanje mjesta unutar županije koja ga zanima, ali isto tako i upoznavanje s novim mjestima za koje možda nisu ni čuli. Isto tako ciljana skupina za koje je namijenjen leksikon je prvenstveno bila za mlađu publiku, ali na kraju je prilagođena svim uzrastima voljnima za nova učenja.

4.3. Proces izrade

U ovom poglavlju opisujem način izrade i proces nastanka rada. Objasnit ću nekoliko koraka nastanka cjelokupnog rada.

Početak procesa je bio prikupiti što više mjesta unutar Like i Gorskog kotara tako da svako početno slovo abecede ima jedno ili više navedenih mjesta. Proces pretrage mjesta trajao je dva do tri dana, najviše zbog nepostojanja nekih mjesta ,tako da je par slova ostalo prazno bez ijednog mjesta. Pretraga se sačinjavala od pronalaska mjesta i istraživanja općenitih informacija o tom mjestu koji će poslije biti nadopunjeni.

Završni rad – leksion
Lika i Gorski kotar

A - **Aleksinica** – nalazi se u blizini grada Gospića. Poznata e po tome što se u naselju čuva oltar crkve sv. Ilje koji je bio preseljen zbog gradnje hidroelektrane Kruščica.
Alan- veliki prijevoj koji se nalazi u Nacionalnom parku Sjeverni Velebit u blizini planinarskog doma Zavižan. Nalazi se na najvišoj točki ceste od grada Jablanca na Jadranu do Štirovače u unutrašnjosti. Visoko 1414 m.
Amidina špilja – jedna od šest špilja koje se nalaze u pećinskom parku Grabovača, Perušić. Duljina 63 m, osobitost špilje – bijele kalcitne tvorevine - rijetka pojava hrvatskog krša.

B **Baračeve špilje** – jedna od tri špilje koja se nalazi zapadno od sela Nova Kršlja , Rakovica. Dužine 520 m. Između ulaza u špilje je izvor Baračevac koji s još dva izvora tvori potok Kršlja.
Bijele i samaračke stijene – strogi rezervat koji se nalazi u središnjem dijelu Velike Kapele, Gorski kotar. Njegova površina je 1175 ha. Najviši vrh 1302 m. Poznat po tome što reljef obuhvaća vapnenačke stijene. Najslavniji simbol su kameni prsti – pet prirodnih kamenih prstiju uzdignutih poput ruke prema nebu.
Bijeli potoci - Kamensko – nalaze se na Ličkoj Plješivici. Površine 1147,48 ha. Jedna od najznačajnijih memorijalnih lokacija za period NOP-a. Većinski površina pripada bukvi oko 80% a ostatak jeli i smreki.
Baške Oštarije- nalazi se malo poslije sela prema „Oštarijska vrata“ i vidikovca Kubus. Visine 926 m. Kroz selo prolazi jedna od najljepših planinarskih staza NP Sjeverni Velebit ,poznata Premužičeva staza.

C **Cerovačke špilje** – najzanimljivije i najveće špilje. Nalaze se 4 km od Gračaca u južnom dijelu parka prirode Velebit. Otkrivene prilikom izgradnje Ličke pruge 1924. g. Ime su dobile prema željezničkoj postaji Cerovac. Dužine 3.800 m. Temperatura 11 celzijusa.
Cvituša – podno brda Cvituša koje se nalazi u općini Lovinac, nalazi se sportsko rekreativni centar. Specijalizirano je za sanjkanje i učenje prvih skijaških spustova.

Č **Čojluk** – naselje koje se nalazi u općini Udbina. Jugozapadno od Udbine nalazi se jama Golubnjača. Legenda: kada su žandari koji su iz Srednje Gore preko brda Stražbenica, vodili jednog čovjeka u zatvor prolazili su pored ulaza u jamu. On ih je gurnuo u jamu i pobjegao. Drugi dan spašen je jedan žandar dok je drugi na kamenu u pola jame. Dubine 38 m i duljine 44. Dno jame prekriveno je kršjem iz kojeg viri nekoliko granata iz drugog svjetskog rata.

Č **Čukinov put**- poučna staza jedna je od pet staza uređenih na području grada Gospića. Staza spaja Pazaršku ulicu i Budački ulicu/most.

D **Dnopolje** – naselje koje se nalazi u blizini Donje Lapca. Iznad naselja prostire se najviši vrh Ličke Plješivice Ozeblin. Visine 1647 m. Na njegovom vrhu nalazi se metalna ploča koja se koristila za telekomunikacijske potrebe.
Dretulja – rijeka ponornica koja se nalazi na granici Like i Gorskog kotara. Svoju vodu dobiva od ponornica Jaruge i Stajnice. U njezinom zaleđu nalaze se hidrološke propusne

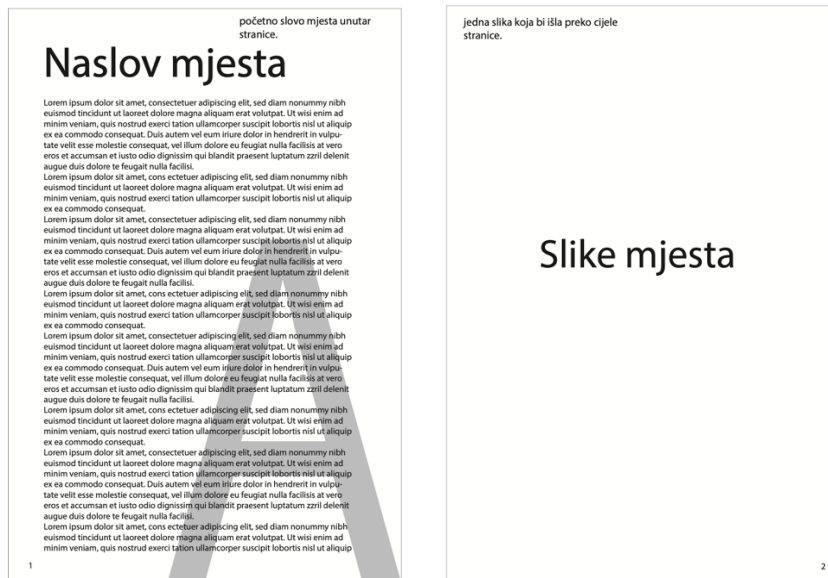
Slika 8: slika prikazuje popis mjesta unutar Like i Gorskog kotara

Nakon pronalaska mjesta za svako gradić ili selo nadodala sam tekst o tome mjestu kako bi čitatelj mogao što bolje upoznati ,ali i razumjeti po čemu je mjesto značajno. Nakon

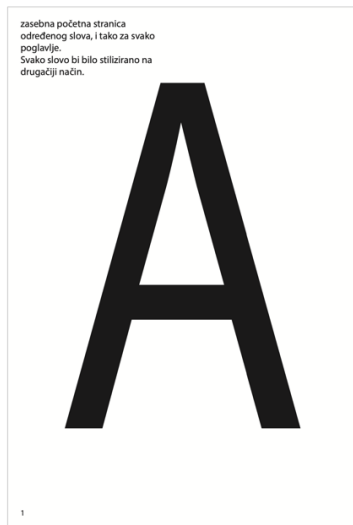
završene potrage za mjestima trebalo se osmisliti kako će tekst biti postavljen unutar leksikona. Osmislila sam nekoliko verzija prijeloma teksta i uspoređivala koji bi bio najbolji.

Slika 9: primjeri teksta u leksikonu

Slika 10: primjer broj dva teksta u leksikonu

Slika 11: primjer broj tri početne stranice

Slika 12: primjer nastavka izgleda teksta

Slike su neki od prikaza ideja kako bi tekst izgledao unutar knjige. Na kraju sam se odlučila za zadnji primjer s početnom stranicom na kojoj se nalazi veliko početno slovo ,koje će označavati početak novog poglavlja.

Svako poglavlje unutar leksikona započinjalo bi početnim slovom određenog mjesta. Sastojalo bi se od imena mjesta koje bi imalo više teksta nego uobičajeni leksikoni ,koji imaju jednu rečenicu i svako mjesto bi bilo isto tako prikazano s jednom ili više slika. Zadnji prikaz teksta za koji sam se odlučila je generalni odabir kako će početak leksikona izgledati. Nadalje leksikon će se razvijati u drugačijim prikazima položaja teksta i slika. Isključivo zbog toga da

ne izgleda previše generično ,nego da se smisleno razlikuje radi kontinuiteta čitanja i da ne pobuđuje „dosadu“ nakon određenog vremena.

4.4. Tipografija

Za tipografiju unutar leksikona odlučila sam se za više formalniji izgled teksta. Pišući tekst primijetila sam da svi općeniti leksikoni sadrže serifna pisma. To im vizualno daje dojam ozbiljnosti i profesionalnost samog teksta. Uspoređujući s mojim odabranim tekstovima odlučila sam se isto koristiti serifno pismo. Razlog toga je što je tekst ozbiljnijeg tipa u smislu posije bitne činjenice o samim mjestima. U jednu ruku razmišljajući kao čitatelj smatram da bi izgled serifnog pisma više obogatio izgled leksikona i dao mu neku notu ozbiljnosti.

Slika 13: primjer tekućeg teksta i odabranog fonta

4.4.1. Marion

Moj odabir za tekući tekst i naslov bio je pismo *Marion*. Marion je font koji je dizajnirao Raymond Larabie. Raymond je kanadski dizajner TyueType i OpenType računalnih fontova. Vlasnik je tvrtke Typodermic Fonts koja se bavi distribucijom komercijalno licencirane i shareware/freeware fontova.

Rođen je u Ottawi, Kanada. Diplomirao je klasičnu animaciju na Sheridan Collegueu. 2008. godine se preselio u Nagoyu, Japan.Njegove dvije obitelji pisama su , Marion i Superclarendon, koje su izdane s macOS-om. (22)

Slika 14: Pismo Marion, Raymond Larabie

4.5. Uvez i papir

Leksikon sam zamislila u malo tvrđim koricama, odnosno da su korice veće gramature nego listovi iznutra. Unutrašnji listovi bi bili od najobičnijeg bijelog mat papira isto malo deblji od uobičajenog A4 papira.

Kod uveza sam razmišljala o više verzija ,ali na kraju sam se odlučila za najobičniji mekani uvez s hrbatom.

5. Zaključak

Ovaj elaborat bavi se nastankom leksikona pod nazivom „Hrvatski leksikon Like i Gorskog kotara“ koji je oblikovan na suvremeni odnosno moderan način od uobičajenog leksikona.

Elaborat se bavi postupnim pregledom od same ideje , pa do istraživanja o raznim mjestima unutar Hrvatske točnije ,samo na području Like i Gorskog kotara. Mjesta su prvenstveno zapisivana kao kratke natuknice , a poslije svako mjesto dobiva svoj paragraf koji ga pobliže predstavlja. Isto tako prikazuje se i način izrade izgleda teksta unutar leksikona, uporabe fonta, izbor papira i njegovog uveza.

Također prikazuje se povijest nastanka leksikona, sve njegove forme i vrste koje su dodatno istražene tijekom pisanja i dodatno šire objašnjene tijekom pisanja elaborata.

Isto tako dodatno je obrađen i drugi dio vezan za leksikon koji se bavi Likom i Gorskim kotarom. Svako mjesto opisano je i potkrijepljeno najbitnijim činjenicama. Glavna tematika se temelji na povijesnom razdoblju dvaju mjesta pa sve do danas i sve do najbitnijih sela i gradova koji su značajni za Hrvatsku. Povijesne činjenice samog leksikona kao i razrada rada kroz nekoliko stavki su potkrijepljeni slikovnim primjerima.

6. Literatura

- [1] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Leksikon>
- [2] <https://archiviodistatorino.beniculturali.it/strumenti/lexicon-totius-latinitatis/>
- [3] <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35939>
- [4] <https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2090>
- [5] <http://www.chinaknowledge.de/Literature/Classics/erya.html>
- [6] <https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2502>
- [7] https://hr.wikipedia.org/wiki/Marko_Terencije_Varon
- [8] <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35939>
- [9] https://en.wikipedia.org/wiki/Historical_dictionary
- [10] <https://www.wordtrade.com/philosophy/medieval/isidoreseville.htm>
- [11] <https://www.phon.ucl.ac.uk/home/lexprag07/projectdes.html>
- [12] <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/english/morphology/lexical-morphology/>
- [13] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Lika>
- [14] https://hr.wikipedia.org/wiki/Gorski_kotar
- [15] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Lika>
- [16] https://hr.wikipedia.org/wiki/Gorski_kotar
- [17] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Smiljan>
- [18] https://hr.wikipedia.org/wiki/Nacionalni_park_Sjeverni_Velebit
- [19] <https://np-sjeverni-velebit.hr/www/hr/posjeti/okolica/senj>
- [20] <https://zastita-prirode.hr/zasticena-priroda/nacionalni-parkovi/nacionalni-park-plitvicka-jezera/>
- [21] <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/speleologija/baraceve-spilje>
- [22] https://en.wikipedia.org/wiki/Ray_Larabie

7. Popis slika

- Slika 1. Totius Latinitatis lexicon 12
Ispod: 2.
Izvor : <https://archive.org/details/totiuslatinitati01forc/page/n27/mode/2up>
- Slika 2. Šesnaesta ploča „Urra – Hubullu-a“, Louvre muzej 13
Ispod: 2.1
Izvor: Wikipedia, Urra=habullu
https://en.wikipedia.org/wiki/Urra%3Dhubullu#/media/File:Sumerian-akkadian_lexicon_Louvre_AO7662.jpg
- Slika 3. Početak Erya..... 14
Ispod: 2.1
Izvor: China knowledge,
<http://www.chinaknowledge.de/Literature/Science/Images/erya.jpg>
- Slika 4. Primjerak „Erya“, Kineski muzej rječnika..... 14
Ispod: 2.1
Izvor: Wikipedija, https://en.wikipedia.org/wiki/Erya#/media/File:Erya_Zhushu_-_Chinese_Dictionary_Museum.JPG
- Slika 5. „De lingua Latina“, Marko Terencije Varon..... 15
Ispod: 2.1
Izvor: <https://archive.org/details/onlatinlanguage01varruoft/page/78/mode/2up>
- Slika 6. Plitvička jezera, slap..... 17
Ispod: 3
Izvor: Primat- nekretnine,
<https://www.primat-nekretnine.hr/gorski-kotar-i-lika/novost-188>
- Slika 7. Bijele i samaračke stijene..... 17
Ispod: 3
Izvor: Real croatia , <https://www.realcroatia.com/en/trips/4x4-photo-safari-gorski-kotar-2020/>

Slika 8. Prikaz popisa mjesta unutar leksikona.....	22
Ispod: 4.3.	
Izvor: Vlastita arhiva	
Slika 9. Primjeri teksta u leksikonu.....	23
Ispod: 4.3.	
Izvor: Vlastita arhiva	
Slika 10. Primjer broj dva teksta u leksikonu.....	23
Ispod: 4.3.	
Izvor: Vlastita arhiva	
Slika 11. Primjer broj tri početne stranice.....	24
Ispod: 4.3.	
Izvor: Vlastita arhiva	
Slika 12. Primjer nastavka izgleda teksta.....	24
Ispod: 4.3.	
Izvor: Vlastita arhiva	
Slika 13. Primjer tekućeg teksta i odabranog formata.....	25
Ispod: 4.4.	
Izvor: Vlastita arhiva	
Slika 14. Pismo Marion, Raymond Larabie.....	
Ispod: 4.4.1.	
Izvor: Fontke, https://eng.fontke.com/font/14297088/	

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Laura Nekić (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Hrvatski, teksikan Like i Gorski kotar (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Laura Nekić
(vlastoručni potpis)

Sukladno čl. 83. Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Sukladno čl. 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje znanstvena i umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Lana Nekić (*ime i prezime*) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Hrvatski leksikon: Lika i Gorski kotar (*upisati naslov*) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

Lana Nekić

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Lana Nekić (*ime i prezime*) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Hrvatski leksikon: Lika i Gorski kotar (*upisati naslov*) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

Lana Nekić

(vlastoručni potpis)